

# Προφίλ Χώρας 2025

## Ελλάδα

### Στατιστικά Στοιχεία

#### Παιδικός Πληθυσμός:

1.692.002 (2024)

16,27% του συνολικού πληθυσμού

#### Παιδική Φτώχεια<sup>1</sup>:

473.000 (2024)

27,9% (2024)

Μείωση κατά 0,2 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 2023

### ΜΕΛΗ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ:

[Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#)

[Πανελλήνιος Σύλλογος Προσαρμοσμένων Δραστηριοτήτων «ΑΛΜΑ»](#)

[Το Χαμόγελο του Παιδιού](#)

### Σύσταση προς τη Χώρα

«Η Ελλάδα θα πρέπει να λάβει μέτρα ώστε να διασφαλίσει την έγκαιρη παρέμβαση στο σχολικό περιβάλλον, προωθώντας την ουσιαστική ένταξη και την ενεργή διαβούλευση με τα παιδιά και τις οργανώσεις για τα δικαιώματα του παιδιού.»

### Τα Δικαιώματα του Παιδιού στην Ελλάδα

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού (2021) προβλέπει συνεχή επαγγελματική κατάρτιση στα Υπουργεία Δικαιοσύνης και Προστασίας του Πολίτη. Επιπλέον, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Προστασία των Παιδιών από τη Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση (2022–2027) προβλέπει την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για όλους τους επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με παιδιά. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι όλοι οι επαγγελματίες και εθελοντές σε αντίστοιχες υπηρεσίες μπορούν να αναγνωρίζουν σημάδια κακοποίησης, να λαμβάνουν αναφορές από τα ίδια τα παιδιά και να είναι ενήμεροι για τις διαδικασίες αναφοράς σε περιπτώσεις υποψίας σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Ωστόσο, στην πράξη, η εκπαίδευση δεν εφαρμόζεται με συνέπεια και αποτελεσματικότητα σε όλους τους φορείς. Υπάρχει επίσης σημαντικό κενό σε εκπαίδευση που να εστιάζει ειδικά στα δικαιώματα και τις ανάγκες των παιδιών με αναπηρίες.

---

<sup>1</sup> Παιδιά που κινδυνεύουν από φτώχεια ή κοινωνικό αποκλεισμό, 2024, (% του πληθυσμού ηλικίας κάτω των 18 ετών), Eurostat (ilc\_reps01n).

Εκπαίδευση και ενίσχυση ικανοτήτων σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού για κοινωνικούς λειτουργούς και εκπαιδευτικούς οργανώνονται από τη Συνήγορο του Παιδιού, την UNICEF Ελλάδα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, όπως το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού, ωστόσο, δεν αποτελούν θεσμικό μέρος των υπηρεσιών και βασίζονται κυρίως στην πρωτοβουλία των οργανισμών ή σε αιτήματα σχολείων.

Η εκπαίδευση για τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNCRC) είναι προαιρετική σε ορισμένα πανεπιστήμια για εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, η UNICEF Ελλάδα και ελληνικά πανεπιστήμια έχουν ιδρύσει Κέντρα για τα Δικαιώματα του Παιδιού, με στόχο την προώθηση και υπεράσπιση της UNCRC μέσα από τη διάδοση γνώσης, έρευνας, δεδομένων και τεκμηρίωσης.

### **Κινήματα κατά των δικαιωμάτων του παιδιού**

Τα δικαιώματα του παιδιού και οι υπερασπιστές τους δεν αντιμετωπίζουν επί του παρόντος κινδύνους στην Ελλάδα, καθώς τα δικαιώματα του παιδιού δεν αποτελούν κρατική προτεραιότητα. Τα μέλη του Eurochild δεν έχουν ενημέρωση για υπερασπιστές δικαιωμάτων του παιδιού που να βρίσκονται σε κίνδυνο. Αντιθέτως, από το 2005 έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος, εν μέρει λόγω του ενεργού ρόλου της Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Η δημόσια ευαισθητοποίηση έχει βελτιωθεί σταδιακά, οδηγώντας σε αλλαγές στην αντίληψη της κοινωνίας για τα παιδιά.

### **Συμμετοχή των Παιδιών**

Στην Ελλάδα, όλα τα παιδιά —και ιδιαίτερα εκείνα από ευάλωτες ομάδες— συχνά δεν έχουν πραγματικές ευκαιρίες για ουσιαστική συμμετοχή στη δημόσια λήψη αποφάσεων. Κύριο εμπόδιο αποτελεί η επικρατούσα αντίληψη ότι οι ενήλικες πρέπει να σκέφτονται και να αποφασίζουν για τα παιδιά, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τις απόψεις τους και χωρίς κατανόηση των μοναδικών αναγκών και χαρακτηριστικών κάθε παιδιού. Επιπλέον εμπόδια αποτελούν οι διακρίσεις λόγω εθνικότητας, φύλου, θρησκείας ή αναπηρίας, καθώς και οι γλωσσικοί και πολιτισμικοί φραγμοί.

Πιθανές λύσεις θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη δημιουργία μόνιμων τοπικών δημοτικών συμβουλίων νέων, καθώς και ενεργών σχολικών συμβουλίων, διασφαλίζοντας την εκπροσώπηση και τη συμμετοχή παιδιών που αντιμετωπίζουν ευαλωτότητες και αποκλεισμό. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων μπορεί, επίσης, να ενισχύσει τη συμμετοχή παιδιών από ευάλωτα περιβάλλοντα.

Τέλος, απαιτείται πολιτική βούληση για την προώθηση δημοκρατικών σχολείων, την ενδυνάμωση των παιδιών και τη δημιουργία ευκαιριών ώστε να εκφράζουν τις απόψεις τους.

### **Συστήματα Παιδικής Προστασίας**

Το σύστημα παιδικής προστασίας στην Ελλάδα εξακολουθεί να παρουσιάζει πολλά κενά και δυσλειτουργίες. Η έλλειψη συντονισμού και επικοινωνίας μεταξύ υπουργείων και δημόσιων αρχών οδηγεί σε καθυστερήσεις ή μη εφαρμογή νομικών διατάξεων.

Δεν υπάρχει επένδυση στην υποστήριξη των παιδιών Ρομά και των οικογενειών τους από το σύστημα παιδικής προστασίας, και δεν έχει σημειωθεί βελτίωση στις συνθήκες διαβίωσης των παιδιών Ρομά.

Ο χωρισμός των μελών της οικογένειας εξακολουθεί να αποτελεί την προτιμώμενη λύση σε πολλές περιπτώσεις κακοποίησης ή παραμέλησης, με ανεπαρκή προσπάθεια για πρόληψη του χωρισμού και υποστήριξη των ευάλωτων οικογενειών. Παρά κάποιες προσπάθειες, η αποϊδρυματοποίηση δεν έχει ακόμη επιτευχθεί. Ακόμη και όταν τα παιδιά τοποθετούνται σε ανάδοχες ή θετές οικογένειες, η υποστήριξη προς αυτές είναι ανεπαρκής, με αποτέλεσμα αρκετά παιδιά να επιστρέφουν στο σύστημα.

Η υποστελέχωση των κοινωνικών υπηρεσιών και ο πολύ μικρός αριθμός αναδόχων αποτελούν επιπρόσθετες προκλήσεις. Απαιτούνται πιο υποστηρικτικές κοινωνικές υπηρεσίες και εκστρατεία ενίσχυσης της αναδοχής.

Τα μέλη του Eurochild στην Ελλάδα τονίζουν σημαντικές ανησυχίες σχετικά με τη βία κατά των παιδιών:

Η απουσία κεντρικής βάσης δεδομένων περιορίζει την ανάπτυξη πολιτικών βάσει στοιχείων, και ενώ η νομοθεσία προβλέπει τη δημιουργία Εθνικού Συστήματος Καταγραφής και Παρακολούθησης Παιδικής Κακοποίησης, αυτό παραμένει υπό ανάπτυξη.

Τα παιδιά με αναπηρίες είναι ιδιαίτερα ευάλωτα.

Για τα θύματα ενδοοικογενειακής και σεξουαλικής βίας, τα μόνα διαθέσιμα «Σπίτια του Παιδιού» βρίσκονται στην Αθήνα και στον Πειραιά, και δεν ακολουθούν το μοντέλο Barnahus.<sup>2</sup>

Υπάρχει επίσης έλλειψη ολοκληρωμένης σεξουαλικής αγωγής, κάτι το οποίο οδηγεί σε περιορισμένη ενημέρωση για κινδύνους και σε αυξημένους φόβους αποκάλυψης περιστατικών από παιδιά και εφήβους.

Το Υπουργείο Παιδείας έχει δημιουργήσει μια διαδικτυακή πλατφόρμα για παιδιά και γονείς, ώστε να μπορούν να αναφέρουν περιστατικά σχολικού εκφοβισμού. Ωστόσο, φαίνεται να εστιάζει περισσότερο στην τιμωρία των παιδιών ή των γονέων τους παρά στην πρόληψη ή την ανάπτυξη συμπεριληπτικών και δημοκρατικών σχολείων.

Έχουν εκφραστεί επίσης ανησυχίες για νέες μορφές εγκληματικότητας μέσω τεχνητής νοημοσύνης, όπως κυβερνοέγκλημα, διαδικτυακός εκφοβισμός και διαδικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών.

Η Ελλάδα έχει ανακοινώσει τη «Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων» (2025–2030), ως απάντηση στην αυξανόμενη βία μεταξύ παιδιών. Παράλληλα, Οργανισμοί της Κοινωνίας των Πολιτών και ιδρύματα για την προστασία του παιδιού εκφράζουν ανησυχία ότι ο

---

<sup>2</sup> Το μοντέλο Barnahus (Σπίτι του Παιδιού) παρέχει μια φιλική προς τα παιδιά, διεπιστημονική αντιμετώπιση της κακοποίησης παιδιών, ενώνοντας τις υπηρεσίες δικαιοσύνης, προστασίας, υγείας και υποστήριξης κάτω από την ίδια στέγη.

αναμορφωμένος Ποινικός Κώδικας περιλαμβάνει αυστηρότερα μέτρα για ανήλικους δράστες.

Παρά τις προσπάθειες των τελευταίων ετών, η εμπορία παιδιών εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό ζήτημα, ιδίως για παιδιά εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα μέλη του Eurochild εντόπισαν τρία βασικά προβλήματα που επηρεάζουν τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο ή με εθνοτική καταγωγή από μειονοτικές ομάδες στην Ελλάδα:

1. Ανεπαρκής φροντίδα και προστασία σε περιόδους υψηλών αφίξεων ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών.
2. Ανεπαρκής υποστήριξη οικογενειών και παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο, ιδίως για αναγνωρισμένους πρόσφυγες, λόγω αργών διαδικασιών πρόσβασης στο σύστημα υγείας και γλωσσικών εμποδίων.
3. Ζητήματα ψυχικής υγείας που σχετίζονται με τραύμα, μετακίνηση, απώλεια και κοινωνικό αποκλεισμό, τα οποία εμφανίζονται σε παιδιά με μεταναστευτική ή μειονοτική προέλευση, όπως κατάθλιψη, άγχος, μετα-τραυματικό στρες και ενοχές επιβίωσης.

### **Ασφάλεια και ευημερία των παιδιών στο διαδίκτυο**

Δεν υπάρχει ενιαίο πρωτόκολλο στην Ελλάδα για την καταγραφή περιστατικών διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών ή κυβερνο-εκφοβισμού. Πολλοί φορείς – τόσο θεσμικοί όσο και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών – καταγράφουν τα περιστατικά που γνωρίζουν, αλλά δεν υπάρχει ενοποιημένο μητρώο.

Οστόσο, τα καταγεγραμμένα περιστατικά περιλαμβάνουν διαδικτυακό εκφοβισμό, βίντεο με βίαιο ή προσβλητικό περιεχόμενο, χρήση τεχνητής νοημοσύνης για δημιουργία προσβλητικού υλικού, διαδικτυακή αποπλάνηση (online grooming) και διαδικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση.

Επιπλέον, η έκθεση προσωπικών δεδομένων και φωτογραφιών παιδιών στο διαδίκτυο είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη μεταξύ ενήλικων φροντιστών — συμπεριλαμβανομένου του «sharenting»<sup>3</sup> — αυξάνοντας έτσι την έκθεση των παιδιών σε κινδύνους στο ψηφιακό περιβάλλον. Τα παιδιά με αναπηρίες είναι ιδιαίτερα ευάλωτα υπό αυτή την έννοια.

Μια εθνική έρευνα με δείγμα 4.800 εφήβων από το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου διαπίστωσε ότι σχεδόν ένα στα δύο παιδιά έχει δει διαδικτυακή βία. Έρευνα του 2025 ανέφερε ότι 34% των παιδιών δημοτικού και 61% των μαθητών γυμνασίου/λυκείου είχαν έρθει σε επαφή με επιβλαβές ή ακατάλληλο περιεχόμενο, το οποίο – στη μεγάλη πλειονότητά των περιπτώσεων (άνω του 60%) – εμφανίστηκε τυχαία.

---

<sup>3</sup> Η «κοινή χρήση» αναφέρεται στην πρακτική των γονέων να κοινοποιούν μεγάλη ποσότητα δυνητικά ευαίσθητου περιεχομένου σχετικά με τα παιδιά τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ειδικά όταν γίνεται από έναν λογαριασμό με μεγάλη βάση ακολούθων.

Υπάρχουν ορισμένα θετικά παραδείγματα πρωτοβουλιών που αποσκοπούν στην προστασία των παιδιών στον ψηφιακό χώρο.

Δύο εργαλεία από Το Χαμόγελο του Παιδιού στοχεύουν στην προστασία των παιδιών στον ψηφιακό κόσμο. Το πρώτο είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, «Ασφαλής και Δημιουργική Πλοήγηση στο Διαδίκτυο», το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της κριτικής σκέψης και της υπευθυνότητας των παιδιών στο ψηφιακό περιβάλλον. Το δεύτερο είναι το Children's Online Redress Sandbox, το οποίο επιδιώκει να δημιουργήσει ένα τυποποιημένο πρότυπο για μηχανισμούς διαδικτυακής αποκατάστασης. Οι νέοι θα συμμετέχουν ως ισότιμοι εμπειρογνώμονες στη συνδιαμόρφωση του εργαλείου και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του έργου.

Η Ελλάδα εισάγει το εργαλείο «Kids Wallet» («Ψηφιακό Πορτοφόλι») για την επαλήθευση ηλικίας με στόχο την προστασία των παιδιών στο διαδίκτυο, όμως η κοινωνία των πολιτών εκφράζει ανησυχίες ότι ενδέχεται να δημιουργήσει νέους κινδύνους αντί να επιλύσει το πρόβλημα.

### **Ψυχική υγεία των παιδιών**

Στην Ελλάδα, τα δεδομένα για την ψυχική υγεία των παιδιών συλλέγονται περιστασιακά.

Το Χαμόγελο του Παιδιού υποβάλλει τακτικά εκθέσεις με δεδομένα στο Υπουργείο Υγείας.

Ορισμένες τοπικές μελέτες καταγράφουν υψηλά επίπεδα ψυχολογικής δυσφορίας σε παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Δεν υπάρχει εθνική έρευνα που να ρωτά άμεσα τα παιδιά με αναπηρίες για την ψυχική τους υγεία.

Το 2022 και το 2023 πραγματοποιήθηκαν έρευνες για την ψυχική υγεία των παιδιών. Σε δείγμα 4.000 παιδιών (8–17 ετών) βρέθηκε ότι 16% εμφάνιζαν συμπτώματα άγχους, 10% εμφάνιζαν καταθλιπτικά συμπτώματα, 14% ανέφεραν αυτοτραυματισμό και τα 9% ανέφεραν προβλήματα επιθετικότητας. Επιπλέον, 43% είχαν βιώσει τουλάχιστον ένα τραυματικό γεγονός.

Σε άλλη έρευνα, μεταξύ περίπου 6.500 εφήβων, το 60% ανέφερε επίμονη ψυχολογική δυσφορία.

Σε έρευνα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας το 2022, το 15,2% των παιδιών ηλικίας 5-14 ετών δήλωσαν ότι βιώνουν άγχος ή νευρικότητα τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα.

Δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς παρέχουν δωρεάν υπηρεσίες ψυχικής υγείας για παιδιά, κυρίως μέσω Κέντρων Ημέρας και Μονάδων Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων. Ωστόσο, οι χρόνοι αναμονής για ραντεβού είναι συχνά μεγάλοι. Τα σχολεία προσφέρουν ορισμένη υποστήριξη μέσω σχολικών ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών, αλλά οι επαγγελματίες αυτοί σπάνια διορίζονται σε μόνιμες θέσεις. Καθένας τους έχει συνήθως την ευθύνη για πολλά σχολεία, γεγονός που περιορίζει τη δυνατότητά τους να παρέχουν σταθερή και ολοκληρωμένη ψυχοκοινωνική υποστήριξη.

Η έλλειψη επαρκούς προσωπικού και υποδομών, συστηματικής συλλογής δεδομένων και ο ανεπαρκής συντονισμός είναι μερικά από τα κύρια κενά στις υπηρεσίες για την ψυχική υγεία των παιδιών.

Ένας επαγγελματίας ψυχικής υγείας θα πρέπει να διοριστεί σε μόνιμη θέση σε κάθε σχολείο, ώστε να μπορεί να παρέχει υποστήριξη στα παιδιά, τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς τους.

### **Πρόσθετα Ζητήματα Δικαιωμάτων του Παιδιού**

- Ο αριθμός των παιδιών που νοσηλεύονται σε παιδιατρικά νοσοκομεία με εντολή Εισαγγελέα παραμένει σταθερά υψηλός (όχι για ιατρικούς λόγους, αλλά λόγω της επείγουσας ανάγκης απομάκρυνσής τους από ακατάλληλα οικογενειακά περιβάλλοντα). Περίπου 40 παραμελημένα ή κακοποιημένα παιδιά φιλοξενούνται σήμερα σε τρία παιδιατρικά νοσοκομεία της Αττικής. Σε πολλές περιπτώσεις, τα παιδιά αυτά παραμένουν νοσηλευόμενα για μεγάλα χρονικά διαστήματα έως ότου εξευρεθεί κατάλληλη αναδοχή ή άλλη μορφή φροντίδας.
- Η προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών που κρατούνται σε Καταστήματα Κράτησης Ανηλίκων απαιτεί αυξημένη προσοχή.

## **Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός – Εμπειρίες παιδιών, οικογενειών και κοινοτήτων**

### **Παιδική Φτώχεια**

Η συγκριτική αποτίμηση των ετών 2021 και 2024 δείχνει ουσιαστική επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης των παιδιών κάτω των 15 ετών που ζουν σε συνθήκες φτώχειας στην Ελλάδα. Τα νοικοκυριά αναφέρουν αυξανόμενη αδυναμία κάλυψης βασικών αναγκών.

Οι ομάδες παιδιών που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό περιλαμβάνουν:

- Παιδιά από πολύτεκνες οικογένειες
- Παιδιά μονογονεϊκών οικογενειών
- Παιδιά μεταναστευτικής και προσφυγικής προέλευσης, ιδίως ασυνόδευτα ανήλικα
- Παιδιά με αναπηρία ή ειδικές ανάγκες
- Παιδιά Ρομά
- Παιδιά από νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος ή με ανεργία
- Παιδιά σε καταστήματα κράτησης ανηλίκων

Υπάρχει επίσης ένα ψηφιακό χάσμα στην Ελλάδα, το οποίο επιδεινώνεται από την έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων και τον περιορισμένο εξοπλισμό για ορισμένα παιδιά και γονείς. Πρόσθετα εμπόδια περιλαμβάνουν την έλλειψη υποστηρικτικών τεχνολογιών για παιδιά με αναπηρίες, την ποικιλόμορφη γεωγραφία της χώρας και την αργή σύνδεση στο διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, το ψηφιακό χάσμα επηρεάζει παιδιά από οικογένειες χαμηλού εισοδήματος, παιδιά σε αγροτικές ή απομακρυσμένες

περιοχές, παιδιά Ρομά, παιδιά από μεταναστευτικό/προσφυγικό υπόβαθρο και παιδιά με αναπηρίες.

### **Δημόσιες Επενδύσεις και Δίκτυα Κοινωνικής Προστασίας**

Η Ελλάδα δεν διαθέτει ένα επαρκές και ολοκληρωμένο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας, σε ένα πλαίσιο υψηλών ποσοστών φτώχειας, περιορισμένων δαπανών κοινωνικής προστασίας, υποστελεχωμένων κοινωνικών υπηρεσιών και αυξανόμενου κόστους ζωής.

Για την ενίσχυση των επενδύσεων υπέρ των παιδιών και την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, η Ελλάδα θα έπρεπε να λάβει τρία βασικά μέτρα:

1. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού στις κοινωνικές υπηρεσίες.
2. Επένδυση στην κοινοτική φροντίδα, μέσω παρεμβάσεων υποστήριξης ευάλωτων οικογενειών, παροχής ευκαιριών απασχόλησης και στοχευμένης οικονομικής ενίσχυσης για την πρόληψη της οικογενειακής διάσπασης.
3. Εξασφάλιση ισότιμων εκπαιδευτικών ευκαιριών.